

ADRIE BOM-LEMSTRA

Gedeputeerde Zuid-Holland (CDA) voor
Ruimtelijke ordening, Economie, Wonen,
Luchtvaart en Grondzaken

Bestuurders de boer op

Om aanstormende transitie in de provincie Zuid Holland aan te kunnen, dan wel goed te laten verlopen is er een overkoepelend verhaal gekomen met een visie op ruimte. Dat is goed nieuws maar ook confronterend: kijkend naar de satellietfoto's van de provincie domineert de chaos en vormeloosheid. Hoewel het rijksbeleid pas vanaf 2013 is losgelaten, maken de foto's zonneklaar dat de "verrommeling" al veel langer gaande is. Aan het woord zijn gedeputeerden [Han Weber](#) en [Adrie Bom-Lemstra](#).

Tekst **Evamarije Smit** Beeld **Provincie Zuid-Holland**

Hier ligt hij dan: de Verkenning Landschapspark Zuidvleugel. Beter laat dan nooit zullen we maar zeggen?

Han Weber (HW): "Nee, hoor. Het is niet zo dat er hiervoor helemaal niets lag. Deze provincie heeft een lange traditie van plannen en beleid voor de groen/blauwe structuren. We hebben de afgelopen jaren juist dingen afgerond, zoals de Groen Blauwe slinger (de ecologische verbindingszone van Midden-Delfland naar Alphen aan den Rijn, red.) en de ruimtelijke richtpunten. Nu komen er nieuwe grote opgaven op ons af, zoals onze zorg voor biodiversiteit, klimaatadaptatie, landbouwtransitie en voldoende recreatiemogelijkheden voor inwoners."

Heeft de provincie lang gezocht naar haar rol waardoor het wellicht even heeft geduurd voordat er een verbindend verhaal lag?

Adrie Bom-Lemstra (ABL): "Ik bestrijd dat wij achter de feiten aanliepen. Alleen zie je dat de grote veranderingen die op ons afkomen nog meer handelingsperspectief vergen, vooral ook bij andere partijen. De opgaven zijn zo complex dat niemand het alleen kan. Het is dus niet zo dat er heel lang niets is gebeurd - er liggen nieuwe vraagstukken die een nieuw momentum geven."

De Verkenning kiest voor waterstructuren in deze provincie die als kapstok dienen voor sterke stad-land verbindingen. Waarom is hier voor gekozen?

HW: "Omdat we bulken van het water! We hebben hier meer water dan in Friesland. Alleen zij staan erom bekend en wij niet. Er liggen dus hele mooie kansen om dat water dat zich dwars door stedelijke en landelijk gebied begeeft, te gebruiken om juist die stad-land verbindingen te maken. Water werd tot nu toe in deze provincie toch utilitair bekeken; als vaarwegen, voor onze waterhuishouding enzovoort. De laatste jaren zijn we er steeds meer achter gekomen dat dat water een prachtige manier is om de stad met het land te verbinden."

ABL: "We kunnen iets leren van Friesland denk ik. Recreatie stond lange tijd niet op ons netvlies. Recreatie en toerisme was het geheim van onze Hollandse Steden en is altijd weinig in verbinding geweest met het ommeland."

Hoe gaat deze Verkenning helpen bij de bouwopgave van 150.000 extra woningen in 2030?

ABL: "Han en ik hebben al afgesproken dat we dit boek (de Verkenning-red.) bij elk gesprek wat we voeren over de woningbouw in de kontzak hebben. We spreken bijvoorbeeld met de Verstedelijkingsalliantie, dat zijn alle gemeente langs de spoorlijn van Leiden, Den Haag-Rotterdam en de Drechtse steden. We voeren gesprekken over hoe je locaties kunt toevoegen bij economische hotspots, hoe we spoorzones verder kunnen optimaliseren, welke oude bedrijventerreinen en kantoren je kunt transformeren tot woningen enzovoort. Als je dit gedachtengoed dan aan de voorkant meeneemt kan er altijd meer. Dit is een heel goed document om in dit soort processen te helpen en het denken op gang te houden."

Zo'n transformatieproject is de Schieoever in Delft, een verouderd bedrijventerrein langs de Schie en spoorzone. Wat betekent deze visie voor deze plek?

ABL: "Daar gaat de wethouder in Delft over maar toen we daar rondreden vroeg ik de wethouder wel hoe hij het gebied klimaatadaptief gaat inrichten. Dat was al zo een vraag waarop zij zeiden "natuurlijk, dat doen we" maar met deze Verkenning kun je een ander gesprek voeren met de gemeente. En kan de gemeente ook de uitgangspunten gebruiken bij de verdere planontwikkeling. Want de Schieoever maken deel uit van die waterstructuur die zo centraal staat in de Verkenning."

Biedt deze Verkenning ruimte aan nieuwe bouwlocaties in het groen?

ABL: "In het groen? Nee, in het groen gaan we niet bouwen. We hebben juist gekozen voor binnenstedelijk bouwen of nauwkeuriger: binnen bestaand stads- en dorpsgebied. Die laatste toevoeging wil ik toch nog even geven want er bestaat bij sommigen de misvatting dat de provincie alleen nog bouwen en transformatie in de binnenstad faciliteert. Het gaat erom dat we de bestaande bebouwing en structuren beter benutten. Als je goed kijkt, is daar voldoende ruimte. Met de Verstedede-

lijklingsalliantie zijn wij nu een plan aan het uitwerken om 170.000 woningen tot aan 2040 langs de bestaande spoorlijn van Leiden tot aan Dordrecht te ontwikkelen. Wij en de grote steden in Zuid-Holland hebben de vaste overtuiging dat dat kan. Dat hebben we minister Ollongren ook laatst laten weten. Natuurlijk zijn er altijd rafelrandjes maar een nieuwe polder beschikbaar stellen, zeker niet. Behalve in de gemeente Zuidplas doen we dat en met de transformatie van voormalig vliegveld Valkenburg bij Leiden. Dat zijn onze luchtventielen als we er niet uitkomen binnen gemeentelijke grenzen."

Minister Ollongren van Binnenlandse Zaken riep onlangs op om desnoods maar weer te gaan bouwen aan de stadsranden in het groen. Waarom doet zij dat?

HW: "Ik denk dat de verklaring vooral zit in de connotatie van de opmerking, namelijk dat we haast moeten maken. Er is absoluut een druk op die woningmarkt. Na de crises is die heel snel manifest geworden en daar loopt de woningbouwprogrammering altijd bij achter. Daarbij is het logisch om aan te sluiten bij de vraag van die markt.

ABL: "Het is in ieder geval geen slip of the tongue geweest van Ollongren, daarvoor is ze veel te ervaren. Ze meende het oprecht. Neemt niet weg dat ik na haar uitspraken nu weer vaak tegen sommige wethouders moet zeggen: 'Gij zult niet bouwen in de polder, Gij zult uw stinkende best doen om binnenstedelijk te bouwen'. Maar in zekere zin helpt haar uitspraak mij wel; om de urgentie te onderstrepen, de verstedelijking te agenderen en haast te maken met de realisatie. Dat is ook mijn missie."

Hoe houd je gemeenten te vriend die graag willen ontwikkelen in het groen? Een aantal zit nog met enorme verliezen door de aankoop van veel te dure grond.

ABL: "Dat valt reuze mee hoor. We hebben interbestuurlijk toezicht op hun financiën en wij hebben niet de indruk dat ze moeten cashen in het groen. Veel gemeenten hebben die pijn de afgelopen jaren al genomen. Natuurlijk kunnen sommige gemeenten winst maken met het grondbezit dat ze nog hebben. Aan de andere kant moet je niet alleen op korte termijn maar vooral ook op lange termijn denken. Nu is het moment om ook de lastige plekken aan te pakken, juist door de florerende vastgoedmarkt.. Je kunt het nu vaak wel kostenneutraal uitvoeren en financieel rondbreien. Dat kon vijf jaar geleden niet. Neemt niet weg dat sommige plekken voor herstructurering soms nog wel een vorm van voorfinanciering nodig hebben. Daarom ben ik blij dat de minister heeft geopperd om tot een financieringsfonds te komen. Ik pleit daar al jaren voor: dat de regio en het Rijk voor een pot geld zorgen om de voorfinanciering van met name transformatie- en herstructureringsprojecten voor te financieren. Dat zou ik graag willen."

HAN WEBER

Gedeputeerde Zuid-Holland (D66) voor
Energie, Natuur&Recreatie, Landbouw
en Goeree-Overflakkee.

Hoe voorkom je nu dat de Verkenning niet in een lade verdwijnt en dat grote steden de provincie zeggen: 'Waar bemoei jij je eigenlijk mee?'

HW: "Dat hoor ik ze niet zeggen. Wat ik wel zie is dat grote steden de neiging hebben binnen de eigen grenzen de zaken gewoon te regelen. Dus ze zijn minder gericht op wat verlangt mijn inwoner van bijvoorbeeld een groen-blauwe structuur? Dus ze zijn wat minder gefocust op de samenwerking met stakeholders van buiten de stad. Dat is van oudsher ook wel te verklaren. Overigens sommige steden ook niet: Den Haag zie ik wel degelijk acteren in het Nationaal Park Hollandse Duinen."

Wat hebben jullie de (grote) gemeenten te bieden?

ABL: "We hebben heel veel te bieden. We hebben veel kennis en ervaring op het gebied van ruimte, groen en op het gebied van transformatie. Die zetten we volledig in."

HW: "We hebben ook financiële middelen. Groen gaat over heel veel geld. De opgave van het natuurnetwerk en de afronding van de grote recreatiegebieden rond de steden kosten al veel geld. Tijdens mijn periode is er daarnaast nog eens 140 miljoen geïnvesteerd in de groen-blauwe structuren."

Wat is het bewonersperspectief van deze Verkenning; hoe ziet ZH er straks uit?

HW: "Zuid Holland heeft de grootste diversiteit in landschappen van alle provincies. Inwoners gaan merken dat ze mooie, interessante routes geboden wordt van letterlijk het hart van die stad naar het hart van het groen. Fiets-, wandel-, vaar-, ruimteroutes; alles op korte afstand van hun woning om verkoeling en rust te zoeken in de natuur."

Deze Verkenning heeft geen enkele status. Wat is de volgende stap voor de provincie?

HW: "Het concept van een Landschapspark leg je niet op aan mensen. We moeten met alle stakeholders gaan praten. Dat gaan we eerst doen en hebben vanaf nu de Verkenning altijd bij ons. Het perspectief van het Landschapspark werken we uit met drie regio's. In deze regio's wordt een begin gemaakt met een gemeenschappelijke uitvoeringsagenda tussen provincie, gemeenten en landschapsorganisaties."

ABL: "Daarnaast vormt de verkenning een belangrijke input voor het omgevingsbeleid van de provincie. Daarin laten we verstedelijking, leefomgeving en klimaatadaptatie samenkomen. Zo zet de provincie koers voor de langere termijn, zonder de korte termijn uit het oog te verliezen." ■

LEES MEER

Lees dit artikel ook online.

